

▲ พลุขนาดยักษ์ๆ 4-5 นัดถูกยิงขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน ด้านล่างเป็นพลุเหนือมิวน้ำ มักยิงกันตามพื้นที่ๆ มีทะเลสาบหรือแม่น้ำกว้างๆ

กัญญา สัตสุโอะ

"ฮานาบิไทโก"

เทศกาลพลุประจำฤดูร้อนญี่ปุ่น รับส่งดวง วิญญาณ ฉลองการฟื้นฟู และเพื่อสันติสุข

เมื่อ อากาศเริ่มร้อนอบอ้าวจากปลายเดือนกรกฎาคมไปจนถึงช่วงโอบง (เซ็งเม็งญี่ปุ่น) กลางเดือนสิงหาคม ท้องฟ้าในเมืองเล็กเมืองน้อยแทบทุกแห่งในญี่ปุ่นจะระยิบระยับไปด้วยแสงสว่างไสวของพลุ (ฮานาบิ) บางแห่งยังติดต่อกันสองคืนรวมกว่า 2 หมืนนัด บางแห่งยังริมน้ำริมทะเลสาบครั้งละ 1 หมืนนัด ตำบลเล็กๆ ก็ยังยิงกันกว่า 2-3 พันนัด และทุกแห่งก็เรียกผู้ชมได้แน่นขนัดทุกปี ยิ่งเมื่อผู้คนนิยมถ่ายภาพลง SNS กันมากมายเช่นทุกวันนี้ บัตรเข้าชมที่นั่นดี๊ๆ แต่ละแห่งที่ขายผ่านทางออนไลน์นั้นักหมดตั้งแต่วันแรกๆ ที่เปิดจอง

▲ ทั้งขนาด ดีไซน์ และเสียงระเบิดของพลุดังกระหึ่มก้องหูไปหมด

▲ Senringiku พลุรูปดอกเบญจมาศจิ๋วๆ จำนวนหลายร้อยดอก เป็นเอกลักษณ์หนึ่งของเทศกาล Biwako Hanabi Taikai

▲ พลุชนิดแรกของเทศกาล Yodogawa Hanabi Taikai กลางกรุงโอซากา ในปี 2018 ท่ามกลางฝูงชนกว่าสองแสนคน

▲ ความงามของพลุอยู่ที่การแตกที่ไม่เหมือนกันที่ละชั้นๆ ลูกนี้มีใจกลางแดงสด รอบๆ เป็นเบญจมาศสีฟ้าสด ก่อนสลายไป ยังมี Senringiku สีเงินให้ชื่นชม

พลุมีต้นกำเนิดจากเมื่อมีผู้พัฒนาดินประสิวขึ้นในประเทศจีน สมัยราชวงศ์ถัง (ราวศตวรรษที่ 6-8) ต่อมาถูกใช้ทำลูกปืนในศตวรรษที่ 10 และเมื่อถูกส่งไปขายในยุโรป ผ่านเส้นทางสายไหมราวศตวรรษ

ที่ 13 ดินประสิวที่ใช้ทำลูกปืนจึงกลายมาเป็นพลุดงาม ว่ากันว่าเทศกาลพลุครั้งแรกของโลกถูกจัดขึ้นที่ เมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี และตั้งแต่นั้นมา ดินประสิวก่ถูกใช้ทำพลุทำดอกไม้ไฟกลายเป็นสัญลักษณ์ของ "สันติสุข"

ดินประสิวก่เข้ามาในญี่ปุ่นช่วงสงครามกลาง เมืองยังคุกรุ่นราวศตวรรษที่ 16 และเมื่อบ้านเมืองสงบในสมัยเอโดะ จึงเริ่มมีการพัฒนา และยิงพลุก่ขึ้นในปี 1733 โยชิมิเนะ โทกุนคนที่ 8 ของตระกูลโทกุกาว่าได้มีบัญชาให้จัดเทศกาลพลุครั้งแรกขึ้นที่เซ็งซะพานเรียวกะกุ-บาชิ ซึ่งทอดผ่านแม่น้ำซูมิดากกลางกรุงเอโดะเพื่อส่งดวงวิญญาณผู้ประสบภัย

จากความอดอยากยากไร้ ผู้เสียชีวิตจากอหิวาตกโรคในภาคตะวันตก และในกรุงเอโดะในปีก่อนหน้านั้นไปสู่อันตรายภาพพร้อมทั้งเพื่อกระตุ้นให้ผู้คนมีกำลังใจต่อสู้ชีวิตต่อไป บังเอิญที่ช่วงดังกล่าวเป็นช่วงที่ทางการเริ่มเปิดให้ผู้คนเดินเรือขึ้นล่องแม่น้ำซูมิดามีพิธีกรรมบูชาเทพเจ้าทางน้ำ "ซุยชินได" พอดี เทศกาลเปิดเดินเรือ

▲ สีเขียว และส้มเป็นสีคู่กันตั้งแต่โบราณ คนญี่ปุ่นมักใช้สองสีนี้ ออกแบบกิโมโน เครื่องประดับ และพลุ

▲ ปี 2018 เป็นปีครบรอบ 30 ปีของเทศกาลพลุ Yodogawa Hanabi Taikai จึงมีพลุเหนือผิวน้ำขนาดอกลงการให้ชมมากมาย

▲ พลุน้ำที่ด้านบนเป็นพลุใหญ่ กว้างราว 320 ม. สูง 300 ม.

▲ Biwako Hanami Taikai ชมจากยอดเขา Hieizan ที่ห่างออกไปจากจุดยิงราว 8 กม.

▲ Kameoka Hanami Taikai เป็นเทศกาลพลุชานกรุงเกียวโต มีแสงลอยมาเปิดขายของมากมาย

ในแม่น้ำซุมิดาจึงครึกครื้นกว่าปีก่อนๆ และนับแต่นั้นเป็นต้นมาทุกครั้งที่เปิดเดินเรือในแม่น้ำระหว่างวันที่ 28 พฤษภาคมถึง 28 สิงหาคม รวมสามเดือนเต็ม ก็มักมีการยิงพลุกันอยู่เรื่อยๆ ตามมาด้วยร้านทำพลุชื่อดังสองแห่ง “ทามายะ” ที่ต้นน้ำ และร้าน “คางิยะ” ที่ปลายน้ำ ที่พากันพัฒนาพลุงามๆ ออกมาแข่งขันกัน

แม้เมื่อร้านคางิยะรุ่นที่ 10 จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาพลุให้แตกเป็นลูกกลมใหญ่ดังงามแตกต่างไปจากพลุของประเทศอื่นๆ ที่มักเป็นคล้ายน้ำฟูได้ก็ตาม แต่พลุญี่ปุ่นในเวลานั้นส่วนใหญ่ยังเป็นพลุที่สีออกส้มๆ หรือสีเงินๆ เป็นหลัก จนกระทั่งญี่ปุ่นรับเอาเทคโนโลยีการผลิตสารเคมีสร้างสีเขียว สีแดง ฯลฯ จากประเทศตะวันตกเข้ามาในสมัยเมจิ พลุญี่ปุ่นจึงงดงามตระการตา และถูกจัดกันทั่วทุกแห่งหน ตำบล เมือง หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ในช่วงราวปลายเดือนกรกฎาคมถึงกลางเดือนสิงหาคม และราว 30 ปีมานี้เมืองใหญ่ๆ หลายแห่งได้นำดนตรีมาเปิดแสดงเข้ากับพลุลูกมโหฬารที่ยิ่งขึ้นพร้อมๆ กัน (สตาร์ไมน์) สร้างความตื่นเต้น และอลังการมากขึ้น จนผู้ชมจำนวนไม่น้อยลืมนึกไปว่าแสงสว่างของพลุที่ยิ่งขึ้นช่วงหน้าร้อนนี้ ดั้งเดิมมีวัตถุประสงค์เพื่อรับ และส่งดวงวิญญาณบรรพบุรุษที่กลับมาเยือนโลกในเทศกาลโอบง

ปัจจุบันนี้ เทศกาลพลุใหญ่ๆ ของญี่ปุ่นได้แก่

1) เทศกาลพลุแม่น้ำซุมิดา ในกรุงโตเกียว จัดขึ้นทุกวันเสาร์สุดท้ายของเดือนกรกฎาคม จำนวนพลุราว 2 หมื่นนัด ผู้ชมราว 950,000 คน

2) เทศกาลพลุเมืองนางาโอกะ จังหวัดนิงาตะ จัดขึ้นทุกวันเสาร์ และวันอาทิตย์แรกของเดือนสิงหาคม รวม 2 หมื่นนัด ผู้ชมราว 1 ล้านคน โดยมีพลุเดี่ยวสีเขียวยิ่งขึ้นก่อนเพื่อรำลึกถึงผู้คนที่เสียชีวิตจากการทิ้งระเบิดของเครื่องบิน B.29 ในสงคราม

3) เทศกาลพลุเมืองโอมางาริ จังหวัดอากิตะ จัดขึ้นทุกเสาร์สุดท้ายของเดือนสิงหาคม มีพลุจำนวนราว 18,000 นัดโดยฝีมือช่างพลุทั่วประเทศยิงประชันความงามกัน

สำหรับในภูมิภาคคันไซได้แก่

1) เทศกาลพลุแม่น้ำโยโดกาว่า กลางกรุงโอซากา จัดขึ้นทุกเสาร์แรกของเดือนสิงหาคม ราว 2 หมื่นนัด ผู้ชมราว 2 แสนคน

2) เทศกาลพลุริมอ่าวโกเบ จังหวัดเฮียวโกะ จัดขึ้นวันเสาร์แรกของเดือนสิงหาคมเช่นกัน จำนวนราว 1 หมื่นนัด

3) เทศกาลพลุริมทะเลสาบิเบะ จังหวัดซึเซะ จำนวนราว 1 หมื่นนัด จัดขึ้นราววันที่ 8 สิงหาคม หากตรงวันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ จะเลื่อนเป็นวันศุกร์ก่อนหน้านั้น

แม้ผู้ชมจำนวนหนึ่งจะไม่วันทิวทัศน์ของเทศกาลพลุก็ตาม แต่พวกเขาก็ชอบที่จะแต่งเนื้อแต่งตัวในชุดยูคาตะ พากันออกไปฝ่าฝูงชนรอคอยพลุ แม้อากาศจะร้อนอบอ้าว ปีแล้ว ปีเล่า แสง และเสียงของพลุสร้างความเร้าใจจนลืมนึกถึงความร้อน ความเหน็ดเหนื่อยได้ไม่น้อย ยืนยันได้เลยว่า พลุญี่ปุ่นเป็นพลุที่งดงามที่สุดในโลก

▲ Serinagiku ที่มีฐานคล้ายตระกร้าดอกไม้ เป็นพลุที่หลายคนชอบมาก

▲ พลุใหญ่น้อยดีไซน์หลากหลายแบบหลากสีใช้ประกอบดนตรีที่เร้าใจ เพิ่งมาฮิตกันในหลายปีมานี้

▲ สีแดงสดของพลุสะท้อนลงบนผิวน้ำ